

УДК 7.05

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ В ДИЗАЙН-ОРГАНІЗАЦІЇ ДОВКІЛЛЯ

ПЕРЕЦЬ Олег

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
Полтава, Україна

perets.ol.ua@gmail.com

У роботі розглядається «Дизайнерський компонент» як підсистема художньої організації предметно-просторового середовища, що покликана слугувати основою, яка пов'язує, об'єднує найрізноманітніші предмети і явища у могутній культурний шар.

Ключові слова: системний підхід, художня організація предметно-просторового середовища, дизайнерський компонент.

ВСТУП

Українська держава переживає період важких, доленосних випробувань. Перед митцями, котрі мислять категоріями середовища, стоїть творча задача: розвивати філософію національного довкілля. Світовий досвід середовищного творення свідчить, що спрямування до національної своєрідності в організації предметно-просторового середовища є природним і закономірним за своєю суттю, оскільки оточення людини має нести інформацію, яка допомагає стало підтримувати суспільно-санкціоновані типи поведінки, закріплювати традиції культури, — представляти фундаментальні уявлення про світ.

Великий комплекс проблем середовищного творення покликаний вирішити такий вид художньої творчості як дизайн, який слугує інструментом актуалізації культурної взаємодії, яка є нетрадиційним елементом розвитку продуктивних сил економіки. Кожна національна культура являє величезну потенційну продуктивну силу у політекономічному розумінні. Ця продуктивна сила актуалізується, реалізує свій потенціал лише у взаємодії з іншою культурою. Економічний потенціал актуалізованої взаємодії національних культур як продуктивної сили може слугувати чи не головним джерелом розвитку країни. Культура включається до економіки, або економіка розширюється до рівня культури, до рівня міжкультурної взаємодії. Дизайн стає дієвим засобом актуалізації взаємодії національних культур у якості продуктивної сили суспільства [1].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є виокремлення «Дизайнерського компоненту» як підсистеми в загальній системі художньої організації предметно-просторового середовища.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Художня організація предметно-просторового середовища — це процес по художньому осмисленню довкілля, діяння індивіда, групи людей чи

самовизначеної та самоусвідомленої спільноти людей (нації) спрямоване на формування художнього образу середовища свого існування, шляхом створення художньо осмислених складових (елементів) середовища, які взаємопов'язані та утворюють множину (систему) на основі композиційно-конструктивної тотожності, втілюючи традиційний образний лад середовища, взаємодіючи з довкіллям. Художня організація предметно-просторового середовища віддзеркалює еволюційний розвиток спільноти людей і є результатом цього розвитку. Вона є об'єктом і результатом художньої діяльності (індивіда чи спільноти) по створенню художніх образів «олюдненого світу», в яких відбивається вища, духовна реальність й опосередковано на підсвідомому рівні формує художні смаки, культурні пріоритети та світоглядні ідеї та ідеали.

В основу системної моделі художньої організації предметно-просторового середовища покладено уявлення про те, що кожна складова середовища є особливим соціально-культурним утворенням, яке відбиває художньо-духовну концепцію. Художня організація предметно-просторового середовища постає як чотирирівнева система. Систематизація складових (елементів) середовища здійснюється за матеріально-фізичними особливостями їх форм, за творчим методом, за видовим поділом речей декоративно-прикладного мистецтва. Архітектурно-ландшафтні об'єкти утворюють окрему підсистему першого рівня. «Система художньої організації предметно-просторового середовища» вбудовується в систему міського середовища, складові якої розподіляються у чотирьох шарах, кожен з яких необхідний для життєдіяльності, та в яких уречевлюється розуміння середовища як фактору людського буття (рис. 1).

Рис. 1. Система художньої організації предметно-просторового середовища.

Структура представленої системи художньої організації предметно-просторового середовища, може слугувати основою для розробки різних системних концепцій художньої організації середовища [2]. Важливе значення в цій системі мають підсистеми, які утворюють найрізноманітніші речі, предмети та об'єкти, які можна представити як складові «Дизайнерського компоненту предметно-просторового середовища» (рис. 2), (рис. 3), (рис. 4). Надаючи дизайну значення основи, яка пов'яже, об'єднує найрізноманітніші предмети і явища у могутній культурний шар розглядаємо дизайн як єдиний вид діяльності, який здатний забезпечити зростання престижу держави та рівня життя її громадян.

I шар середовищної системи	II шар середовищної системи	III шар середовищної системи	IV шар
Архітектурно-дизайнерський компонент (об'єкти середовищного дизайну)			серед овищн ої
Комплексні об'єкти, призначені гармонізувати взаємовідносини людини з природою, предметно просторовим і соціокультурним оточенням		Об'єкти міського дизайну: обладнання систем обслуговування міста, вуличні меблі, обладнання різних майданчиків, скверів і парків, пристрої для розмежування функціональних зон – огорожі, бар'єри тощо	системи

Рис. 2. Архітектурно-дизайнерський компонент предметно-просторового середовища.

I шар середовищної системи	II шар середовищної системи	III шар середовищної системи	IV шар середовищної системи
		Тримірний дизайнерський компонент	
		Вироби промислового дизайну	
		Об'єкти міського дизайну, обладнання інтер'єру, меблі	Промислові вироби, побутові речі, апарати, верстати, засоби транспорту, одяг тощо

Рис. 3. Тримірний дизайнерський компонент предметно-просторового середовища.

Дизайногенні явища слід шукати у «дзеркалі мистецтва», яке фіксує рухи та повороти суспільної свідомості, до того ж, естетичні комунікації діють і в економіці, і в культурі. Культурна місія дизайну пов'язується з феноменом «культурного шару». Соціальна функція дизайну і полягає у тому, щоб перетворити промисловість у такий фрагмент суспільного устрою, задачею якого було б формування та оновлення культурних шарів у відповідності із цілями і прогнозами суспільного розвитку.

I шар середовищної системи	II шар середовищної системи	III шар середовищної системи	IV шар середовищної системи
	Двовірний дизайнерський компонент (об'єкти графічного дизайну)		
	Зразки суперграфіки	Об'єкти систем візуальної комунікації	
			Зразки газетно-журнальної графіки; зразки промислової графіки

Рис. 4. Двовірний дизайнерський компонент предметно-просторового середовища.

ВИСНОВКИ

Дизайн може широко застосовуватися для пластичного збагачення середовища, він може активізувати зорове сприйняття середовища, здатний відігравати значну роль і у семантичному збагаченні довкілля шляхом інтерпретації своїх об'єктів у душі досягнень сучасного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даниленко В. Я. Дизайн: монографія. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
2. Перець О.О. Принципи художньої організації предметно-просторового середовища (на прикладі Полтавського історико-етнокультурного регіону). Дисертація ... канд. мистецтвознавства 26.00.01. Київ, 2017. С. 54-60. URL: http://www.mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-files/Diser_O_O_Perec.pdf

PERETS O.

NATIONAL COMPONENT IN THE DESIGN AND ORGANIZATION OF THE ENVIRONMENT

The work considers the "Design Component" as a subsystem of the artistic organization of the subject-spatial environment, which is designed to serve as a basis that connects and unites a wide variety of objects and phenomena into a powerful cultural layer.

Key words: systemic approach, artistic organization of the subject-spatial environment, design component.